

alimara

REVISTA DE TREBALL SOCIAL

NÚMERO 42 / SEGONA ÈPOCA / DESEMBRE DE 1998

**Consell Insular
de Mallorca**

alimara

Núm 42

Segona Època, desembre de 1998

Edita: Consell Insular de Mallorca
Redacció: Servei d'Acció Social i Sanitat
General Riera, 67
07010 Palma
Tel.: 971 76 07 62
Fax: 971 76 19 52

Portada: **Antònia Borràs**

Maquetació
i impressió: Gràfiques Son Espanyolet

Dipòsit Legal: PM - 128 - 1987

Els articles d'aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors.

SERVEIS SOCIALS MUNICIPALS A CALVIÀ

Concha Casado Mena
Treballadora Social
Coordinadora del Departament de Serveis Socials
de l'Ajuntament de Calvià

EL MUNICIPI DE CALVIÀ

Calvià és un municipi complex. A nivell espacial el caracteritza la dispersió. Compta, concretament, amb setze nuclis de població que són urbanísticament i territorialment diferents.

Per altra banda, el creixement poblacional és accelerat. Les dades del padró municipal corresponents a gener de 1998 indicaven que hi havia empadronats 33.534 habitants. L'octubre del mateix any, el nombre d'habitants és de 35.469. A aquestes dades és important afegir-hi que la població és essencialment jove. Dir, a més, que el 1996 es va posar en funcionament el registre de residents no habituals que hi tenen la seva segona residència.

D'altra banda, les característiques del paisatge, la proximitat i bones vies de comunicació amb Palma, afavoreixen el desenvolupament turístic i urbanístic que, juntament amb l'elevat nivell de qualitat de vida i els llocs de feina que genera el sector turístic, afavoreixen el creixement poblacional.

Obviament, la principal activitat econòmica és el turisme que condiciona la dinàmica del municipi en distints nivells: estacionalitat laboral dels treballadors d'hosteleria, convivència amb els turistes a l'estiu, augment de població flotant sobre el mateix territori. Al mateix temps, els serveis prestats per l'Ajuntament s'han d'intensificar (recollida de residus, mitjans de seguretat, etc.).

L'Ajuntament de Calvià el 1995 va posar en marxa l'"Agenda Local 21" amb l'objectiu de definir una estratègia integrada que reorientés el desenvolupament turístic i local des del criteri de sostenibilitat, que incorporés els objectius de qualitat de vida, cohesió social i participació de la població a la vida local (objectius sobre els que, des de fa temps, es va fent feina). Per aquest pla, el 1997 es va guardonar Calvià amb el premi Ciutat Sostenible d'Europa.

ELS SERVEIS SOCIALS

L'acció dels Serveis Socials com a tals es ve desenvolupant des del febrer de 1986. Des d'aleshores s'han anat produint uns canvis que han tingut com a objectiu l'adaptació a les necessitats d'una població en contínua evolució. Per això, en un municipi com el nostre, la intervenció social no es pot desvincular del desenvolupament econòmic i social en general: ocupació, educació, formació, vivenda, participació ciutadana i salut.

El Departament de Serveis Socials està inserit, a nivell organitzatiu i funcional, a l'Àrea de Foment i Participació Ciutadana, depenent políticament del corresponent tinent de batlle i tècnicament de la directora tècnica de l'Àrea. En formen part, a més dels Serveis Socials, Educació, Fundació Municipal d'Escoles, Pla Jove, Cultura, Patrimoni, Participació Ciutadana, Esports, Servei de Planificació Familiar i la Llar de Majors de Calvià.

Les situacions socials objecte de la intervenció de Serveis Socials vénen definides per:

- Xarxa social organitzada de molt recent creació.
- Desarrrelament i manca de família extensa d'una part de la població.
- Augment del nombre de famílies monoparentals, amb les càrregues que suposa per a les dones.
- Estacionalitat de l'ocupació i gran dedicació laboral de les famílies en l'estiu, la qual cosa implica que certs menors passin gran part del temps sense la vigilància d'adults o atesos en condicions no adequades.
- Preu elevat dels habitatges de lloguer i en condicions gairabè precàries.
- Greus dificultats de convivència en certes estructures familiars.
- Facilitats dels joves a l'accés a la feina durant l'estiu amb el consegüent abandonament dels estudis.
- Com a fet nou, migració de famílies angleses i alemanyes amb fills i amb dificultats socials.

Amb l'objectiu bàsic de garantir el benestar social de la població, ens plantejam com a prioritari:

- Facilitar l'accés als recursos socials.
- Cobrir les necessitats bàsiques.
- Prevenir l'aparició i la cronificació de situacions d'exclusió social.
- Integrar a la dinàmica d'una vida quotidiana el més normalitzada possible els col·lectius amb dificultats socials.
- Promocionar aquells aspectes i recursos de la comunitat que afavoreixen l'autoajuda i la resolució de necessitats.

Els col·lectius prioritzats són els següents:

- Infància i família
- Joventut
- Dona
- Discapacitats
- Gent gran
- Drogodependents

Com a instruments necessaris per garantir la consecució dels esmentats objectius hem anat desenvolupant uns criteris d'actuació, un equip, una organització i un seguit de programes i serveis.

CRITERIS D'ACTUACIÓ

- Descentralització i proximitat de l'atenció al ciutadà.
- Flexibilitat i adaptació dels serveis a les necessitats de la població.
- Utilització prioritària dels serveis municipals per evitar al ciutadà desplaçaments a altres municipis.

- Coordinació i col.laboració estreta amb aquelles entitats i serveis que facilitin al ciutadà la resolució dels seus problemes.
- Articulació d'estratègies per a la detecció de necessitats, especialment dels sectors més desprotegits com són infància, gent gran i discapacitats.
- Foment de l'autoajuda i de la intervenció grupal-comunitària per rendibilitzar els esforços que es destinen al treball de casos.

L'EQUIP DE PROFESSIONALS

- Un auxiliar administratiu.
- Tres treballadors socials distribuïts en els tres sectors territorials d'atenció al públic.
- Una treballadora social per al servei de drogodependències.
- Una treballadora social i una preparadora laboral per al col·lectiu de persones discapacitades.
- Tres-quatre treballadores familiars d'acord amb el volum de beneficiaris.
- Dos educadors de carrer.
- Una treballadora social en funció de Coordinació del Departament.

ORGANITZACIÓ

La dispersió territorial, el volum d'habitants, les necessitats de la població i les demandes que s'efectuen al servei, ens ha duit a dividir el municipi -a nivell organitzatiu- en tres sectors:

SECTOR 1

Zones: Palmanova, Magaluf, Ca's Català, Illetes, Bendinat, Portals Nous i Costa d'en Blanes.

Punt d'atenció al ciutadà: Magaluf

SECTOR 2

Zones: Santa Ponça, Urbanització Galatzó, Costa de la Calma i Peguera

Punt d'atenció al ciutadà: Santa Ponça i Peguera

SECTOR 3

Zones: Son Ferrer, El Toro, Sa Porrassa, Calvià i Es Capdellà.

Punt d'atenció al ciutadà: Son Ferrer i Calvià.

En els tres sectors s'hi apliquen totes les prestacions i serveis propis del Departament de Serveis Socials. Per a l'aplicació de projectes comunitaris es prioritzen zones sobre la base de les necessitats que es van detectant.

PROGRAMES, PRESTACIONS I SERVEIS

Programa d'atenció social individual-familiar

Població objectiu: població general, infància, discapacitats, gent gran i dona

Línies d'actuació:

- Informació i gestió de recursos socials.
- Cobertura de necessitats bàsiques: alimentació, ajudes per al pagament de vivenda, farmàcia, desplaçaments, etc.

- Suport psicosocial a individus i les seves famílies en situacions de dificultats relacionals, de convivència, desestructuració familiar, dificultat d'accés als recursos, etc.
- Gestió d'allotjament alternatiu.
- Suport a la integració social: escolar, laboral, formativa, de temps lliure i promoció social en general.
- Prestacions per a la cobertura de les necessitats de la infància: gestió de places de necessitats a les escoles municipals i ajudes puntuals per al pagament; gestió de places a les aules i activitats d'estiu i la seva subvenció; beques de menjador escolar i llibres; ajuda econòmica per a la realització d'activitats extraescolars; accions puntuals d'ajuda per a l'atenció fora dels horaris que no cobreixen les activitats organitzades.

Servei d'Ajuda a Domicili

Població objectiu: gent gran, discapacitats, malalts orgànics, malalts mentals i famílies amb dificultats per proporcionar atenció adequada als infants

Línies d'actuació:

- Atenció personal
- Suport socio familiar
- Organització domèstica
- Promoció de les relacions socials

Des d'aquest servei s'ha posat en marxa un grup de persones que realitzen setmanalment activitats de natació adaptada a les seves dificultats. De gener a octubre de 1998 s'ha beneficiat del servei setanta dos casos, principalment gent gran.

Teleassistència

Població objectiu: gent gran, malalts i discapacitats

Aquest servei està conveniat amb IMSERSO i la FEMP. En concret, per a l'any 1998 s'ha acordat una cobertura de vuitanta instal·lacions, que és possible que se superin.

Projecte d'actuació comunitària amb la gent gran

Població objectiu: gent gran i familiars cuidadors

Línies d'actuació:

- Sessions informatives a les nou associacions del municipi sobre prestacions i recursos socials, amb el doble objectiu que actuïn com a detectors de necessitats i les canalitzin cap al servei.
- Grup d'autoajuda de familiars cuidadors de gent gran a les zones de Calvià i Es Capdellà. Aquest projecte es realitza juntament amb l'Equip de Gent Gran del CIM.

A Calvià ens trobam des de fa temps amb una situació peculiar: famílies residents que acullen en el seu domicili els seus majors amb dificultats que habitualment resideixen a altres municipis de l'illa, a altres comunitats autònomes i també a altres països. Es tracta de famílies amb fills i en les que, normalment, fan feina ambdós cònjuges, amb totes les dificultats que això suposa per a la dinàmica familiar.

Projecte d'atenció a la dona

Població objectiu: Dirigit a dones soles amb càrregues familiars i que pateixen violència domèstica

Línies d'actuació:

- Suport a les situacions de maltractament i/o separació conflictiva:
 1. Primera acollida al suport emocional, orientació legal bàsica, recerca de recursos si és necessari, allotjament alternatiu, coordinació amb la Policia Local sobre les mesures de seguretat.
 2. Derivació a serveis específics.
 3. Seguiment i suport: orientació personal, suport a l'atenció als seus fills, orientació per a la recerca de feina amb els recursos municipals (IFOC), tramitació per a la cobertura de necessitats bàsiques.
- Grups d'autoajuda per a dones soles amb càrregues familiars. Es realitza a les zones de Santa Ponça, Son Ferrer i Magaluf. Els dinamitza el treballador social amb la col.laboració d'altres professionals. Quan el grup ho requereix es compta amb el suport de monitors per a l'atenció dels seus fills.

Projecte d'actuació a centres d'educació primària i instituts d'educació secundària

Població objectiu: Infants i joves en edat escolar.

Línies d'actuació:

- Afavorir la detecció de necessitats i situacions de risc dels menors.
- Definir estratègies d'intervenció conjunta.
- Avançar en l'abordatge de situacions d'absentisme escolar.

S'han consensuat instruments per a la derivació de casos a Serveis Socials a més d'espais periòdics mensuals de feina conjunta.

S'han prioritzat quatre centres d'educació primària, dels deu existents, i els dos instituts d'educació secundària (IES).

A la primera part del projecte (curs 97/98) varen comptar amb la inestimable col.laboració de la terapeuta de l'Equip d'Infància i Família del CIM assignada a la Comarca de Palma-perifèria. Aquesta professional va realitzar també dues sessions de formació per a detecció de maltractaments amb les coordinadores de les escoles municipals.

Projecte d'intervenció en medi obert

Població objectiu: Infants i joves en situació de risc i dificultats socials.

Línies d'actuació:

- Potenciar l'adquisició d'hàbits i habilitats socials que facilitin la relació positiva en l'entorn.
- Facilitar la integració a activitats normalitzades: esportives, de temps lliure, educatives, etc.
- Canalitzar els joves cap a programes de formació i treball.
- Donar suport als problemes delictius i judicials.
- Prevenir el consum de substàncies tòxiques.
- Intervenir en situacions d'absentisme escolar.

Zones prioritzades: Santa Ponça, Urbanització Galatzó, Son Ferrer, Palmanova i Magaluf.

Metodologia: La intervenció es realitza a nivell grupal, individual i comunitària, coordinada amb els treballadors socials de les zones i del projecte de prevenció de drogues de síntesis. Per altra banda, s'articula tota una xarxa de col.laboració amb els IES, centres d'educació primària, associacions de pares i mares d'alumnes, Institut de Formació i Ocupació de Calvià, dinamitzadors socials municipals, servei d'esports, etc. La finalitat és detectar situacions de riscs, facilitar la integració de nins i joves a totes les activitats i definir estratègies d'intervenció conjunta.

Projecte d'inserció socio laboral ("Pla d'ocupació local de Calvià", PLEC)

-En fase de preparació-

Població objectiu: Persones amb dificultats socials per accedir a un lloc de feina: aïllament social, manca greu d'habilitats socials, edat avançada, discapacitats, trastorns psiquiàtrics i rehabilitació per consum de substàncies tòxiques.

Aquest projecte és un vessant del "Pla d'ocupació local de Calvià" acordat entre els grups polítics municipals, UGT i CC.OO. Els seu objectiu és la inserció a la feina mitjançant la realització d'una activitat laboral (jardineria, neteja, etc.), la formació laboral, el suport intensiu per al desenvolupament d'habilitats personals i socials. Als beneficiaris del projecte se'ls fa un contracte mitjançant el qual perceben una beca-salari.

El projecte es farà per a un grup de 12/14 persones i comptarà amb monitors professionals i un tutor-coordinador.

Programa d'atenció integral a persones discapacitades

Població objectiu: Persones amb discapacitats física, psíquica i/o sensorial.

Al juliol i agost de 1997 es va actualitzar l'estudi de persones discapacitades, fent a la vegada una anàlisi de la situació del col.lectiu per tenir més informació de la seva situació. Arran d'aquest estudi, l'octubre de 1997, es va desplegar aquest programa.

Línies d'actuació:

- Informació continuada sobre els recursos específics del col.lectiu.
- Integració comunitària:
 1. Natació per a persones discapacitades amb necessitats específiques per al desenvolupament de l'activitat.
 2. Grup d'adolescents i joves discapacitats psíquics que realitzen activitats de temps lliure amb el suport d'un monitor.
Grup d'autoajuda de pares/mares d'adolescents i joves discapacitats lleugers amb l'objectiu de posar en comú els problemes que els preocupen i rebre formació sobre temes del seu interès.
- Projecte de prevenció d'accidents de trànsit. Duit a terme per a un grup d'afectats del municipi, juntament amb la Policia Local. Va dirigit als joves i s'aplica a través dels instituts i altres àmbits d'activitats formatives.
- Transport:
 1. Servei de transport a centres d'educació especial i tallers protegits.
 2. Taxi adaptat per a discapacitats físics. El municipi compta amb

dos euro-taxis en funcionament. S'està ultimant la implantació d'un bo que subvencioni la utilització d'aquest tipus de transport per fomentar un millor accés als transports i les sortides a l'exterior d'aquest col·lectiu.

- Projecte d'integració formativa i laboral. Per comptar amb informació exhaustiva s'ha fet una anàlisi de la situació de les persones amb discapacitats físiques, psíquiques i/o sensorials de 16 a 55 anys amb possibilitats d'accedir al mercat laboral.

En una primera fase d'aquest projecte s'ha facilitat la inserció de quatre joves a una Escola Taller Municipal i de tres adults al "Pla Local d'Ocupació de Calvià". En aquest moment ens trobam en una segona fase. En el mes d'octubre inicià la seva feina una preparadora laboral la intervenció de la qual anirà dirigida a:

1. Integració amb suport a l'empresa ordinària, sector important a Calvià on es generen una gran quantitat de llocs de feina a la hosteleria.
2. Inserció amb suport al PLEC i a altres programes d'ocupació municipals.
3. Inserció amb suport a activitats formatives dirigides a l'ocupació.
4. Creació d'un grup d'orientació i formació sobre tècniques de recerca de feina.

La metodologia d'intervenció d'aquest programa és l'apropament continu al col·lectiu, facilitant el seu autoconeixement i la relació entre afectats i les seves famílies perquè participin de la integració social a tots els nivells.

Servei d'atenció i prevenció de drogodependències

Població objectiu: Població general, població jove prioritàriament, persones consumidores de substàncies tòxiques i els seus familiars.

Aquest servei es va posar en funcionament el setembre de 1997. Els diferents factors que incideixen en aquest àmbit en el municipi (econòmics, turístics, poblacionals, convivencials, d'oci, etc.) i els problemes que des de serveis socials s'anaven detectant ens varen fer decidir a:

- Destinar esforços a la prevenció, i a
- Donar més suport a nivell d'atenció primària a les persones consumidores i a les seves famílies.

Línies d'actuació:

- Informació a la població general, entitats, institucions i professionals, sobre les incidències i problemàtiques del consum, fomentant actituds positives vers la salut:
 1. Difusió de material imprès.
 2. Informació contínua mitjançant els mitjans de comunicació local.
 3. Realització de tallers informatius a entitats ciutadanes.
- Atenció a persones drogodependents i als seus familiars:
 1. Orientació a familiars sobre actituds adequades per a la rehabilitació.
 2. Coordinació d'actuacions amb els Centres Sanitaris del municipi.
 3. Derivació i complementació a centres específics de tractament; facilitació de la reinserció mitjançant la utilització dels recursos municipals.
 4. Grup d'autoajuda de persones consumidores d'alcohol (pendents d'iniciar tractament i en fase de reinserció) i dels seus familiars.
- Prevenció del consum:
 1. Formació d'agents socials: pares, monitors d'esplai, educadors, mes-

tres, policies, etc. que ocupen un lloc estratègic en la comunitat, perquè es posicionin i col.laborin en el desenvolupament del projecte.

2. Creació de grups de pares per proporcionar-los habilitats i tècniques per afrontar positivament situacions conflictives i de risc.
3. Informació i formació de la població de risc mitjançant la utilització de líders grupals.
4. Suport a un grup d'alcohòlics rehabilitats que voluntàriament vulguin realitzar tasques comunitàries preventives.

- Projecte específic d'intervenció en el consum de drogues de síntesi. Dirigit a joves de 17 a 25 anys:

1. Creació d'un grup de joves promotor que tinguin o hagin tingut qualque problema relacionat amb aquest consum i que estan interessats a transmetre actituds i valors al seu grup d'iguals.
2. Elaboració i distribució de material gràfic específic (cartells i tríptics) a centres de reunió de joves (tallers de motos, video clubs, sales de jocs, tendes de roba "ciber", autoescoles, tendes de música, etc.) utilitzant els responsables d'aquests establiments com a mediadors i fent-ne un seguiment per part del treballador social i de l'educador de carrer. Amb la devolució per part dels joves a Serveis Socials d'una solapa d'un tríptic informatiu, es lliura al portador un val de combustible de moto per valor de 300 pessetes.
3. Informació dels riscos legals per tinença de drogues de síntesi a través d'un micro espai a Ràdio Calvià i format per entrevistes amb Dj's, joves consumidors i/o amb problemes legals, policia, etc.
4. Creació d'un espai a Ràdio Calvià amb Dj's de música "house" en el que s'emeten missatges preventius.
5. Suport i col.laboració amb el Servei de Promoció de la Salut del CIM al seu programa de prevenció als IES del municipi: realització d'activitats per a joves als instituts, aportació del material municipal imprès sobre drogues de síntesi, taller d'informació sobre conseqüències legals i abordatge de situacions de consum detectades des dels centres.

Octubre de 1998